

Vrouwelijke wethouders van Bussum

Frank de Groot
en Nol Verhagen

In een nummer van het *Bussums Historisch Tijdschrift* over vrouwen van Bussum mag de stem van onze vrouwelijke (oud-)wethouders natuurlijk niet ontbreken. De redactie nodigde daarom vier wethouders die nu of in het recente verleden deel uitmaakten van het college van burgemeester en wethouders uit voor een gesprek over hun persoonlijke en politieke ervaringen op het gebied van de vrouwenemancipatie.

We spraken met **Ilonka de Lange**, wethouder namens de Partij van de Arbeid van 1986 tot 2004; **Adriana van den Berg-van Bart**, wethouder namens de VVD van 2011 tot 2016; **Nen van Ramshorst**, wethouder namens Groen Links van 2011 tot 2016 en **Barbara Boudewijnse**, wethouder namens Groen Links van 2018 tot heden. Hun reacties op onze vragen waren opvallend eensgezind en gelijklozend. Hieronder vatten wij het gesprek puntsgewijs samen.

altijd de neiging heeft zich terughoudender te gedragen dan de meeste mannen doen. Een ander zegt dat ze in haar privéleven wel op hindernissen is gestuit toen haar partner minder ‘mee-geëmancipeerd’ bleek. Ook werd ervaren dat in de samenleving een ondertoon aanwezig was dat het voor jongens belangrijker was om voor school te slagen dan voor meisjes.

Ze hebben in de roerige jaren tachtig wel meegedaan aan acties voor vrouwenrech-

**Barbara Boudewijnse: ‘Mijn moeder werd op school geroepen.
“Uw dochter moet minder vragen en meer aannemen van de juffrouw”.’**

Welke rol heeft de vrouwenemancipatie in je eigen leven gespeeld?

Alle vier de gesprekspartners zijn opgegroeid in een geëmancipeerd gezin, waarin ze kansen kregen en gestimuleerd werden om te studeren en zich te ontplooien en economische zelfstandigheid te verwerven. Dit in een tijd – de jaren zeventig van de vorige eeuw – waarin nog veelal sprake was van traditionele man-vrouwverhoudingen en rolpatronen. Een van hen vermeldt wel dat ze op een nonnenschool in Nijmegen ‘klein gehouden’ werd en mede daardoor nog

ten, maar dat was dan meer voor andere vrouwen dan voor henzelf. In de Bussumse samenleving speelde in de jaren tachtig het Vrouwenhuis een rol. Voor de politici betekende dat met name vraagstukken over huisvesting en gemeentelijke subsidie. Overigens merken sommigen op dat de sfeer binnen de vrouwenbeweging hen niet altijd aansprak en soms zelfs sektarisch op hen overkwam. Ook wordt geconstateerd dat ondanks alle emancipatie de last van huishouden en gezin zwaarder op hen drukte dan op hun mannelijke partners –

Wethouder Barbara
Boudewijnse

en dat is in veel gevallen nog steeds zo bij vrouwen, zowel in de politiek als elders.

Hoe was je positie als vrouw in het college?

Alle vier zeggen dat hun positie in het college, en daaraan voorafgaand ook in de raad, niet anders was dan die van hun mannelijke collega's. Bussum stond en staat binnen de provincie bekend als een gemeente die over het algemeen zakelijk en correct wordt bestuurd. Er wordt en werd collegiaal gewerkt en er was geen sprake van dat zij hun positie op de mannen moesten bevechten. Er waren ook geen *Me Too*-achtige incidenten, al gedroeg een enkele burgemeester zich wel eens 'charmant en wat vergaand in het tonen van affectie'.

Van een burgemeester uit een iets verder verleden moest er soms vergaderd worden op momenten ('s morgens vroeg) die de mannen goed pasten, maar die de vrouwen met schoolgaande kinderen niet erg gelegen kwamen. Een oud probleem overigens: in de allereerste gemeenteraad waarin vrouwen zitting hadden (1919), werd een voorstel van Marianne Goudekot-Philips om ook eens 's avonds te vergaderen in plaats van overdag verworpen (zie ook het artikel van Margreet de Broekert, blz. 7).

Nen van Ramshorst: 'Met drie broers leerde ik wel van me afbijten.'

Adriana van den Berg: 'De Bussumse vrouwenbeweging vond ik te beperkt: zodra er een man binnenkwam begon iedereen te gillen.'

Welke emancipatorische issues waren in het college aan de orde, en waren daar politieke meningsverschillen over?

Met name tijdens het wethouderschap van Ilonka de Lange kwamen er wel vrouwenzaken aan de orde, maar echte emancipatiekwesties hebben in de Bussumse politiek nauwelijks gespeeld, en er waren al helemaal geen grote geschillen over. De vrouwen in de gemeenteraad vormden een informeel vrouwenberaad waarbinnen politieke standpunten die voor vrouwen van belang waren onderling werden afgestemd, zoals het bevorderen van 'vrouwen-in-ontwikkeling'. De vrouwen uit de raad gingen ook samen uit. (Dit beraad moet niet worden verward met de Bussumse Vrouwenraad; een emancipatorische raad van vrouwen van diverse gezindten.)

De gemeente Bussum en nu Gooise Meren voert ook al heel lang (en met succes) een actief beleid om competente vrouwelijke medewerkers aan te trekken en carrièrekansen te bieden. Een van de punten die wel op de agenda stonden was 'sociale veiligheid', het bevorderen van veiligheid, met name voor vrouwen, in de openbare ruimte, bijvoorbeeld door betere verlichting op veel plekken. Zo is station Bussum-Zuid levendiger en daarmee veiliger gemaakt met de vestiging van het Bastion-hotel. In die periode ontstond ook de actie om bij banken en postkantoren een 'privacy-strip' op de vloer aan te brengen, om te voorkomen dat mannen konden meekijken bij financiële handelingen van vrouwen.

Wat is er op emancipatiegebied tijdens jullie periode in het college bereikt, of juist niet?

Op deze vraag komt geen eenduidig antwoord. Op het gebied van educatie is

***Oud-wethouders
Adriana van den Berg
(links) en Nen van
Ramshorst met de
inmiddels overleden
HKB-voorzitter Jan
Lieste, 2015***

**Oud-wethouder
Ilonka de Lange met
het inmiddels overleden
HKB-erlid Herman
Bierman tijdens een
bijeenkomst in het
gemeentehuis,
oktober 2005**

de vrouwenemancipatie geslaagd. Op het gebied van gelijke behandeling en gelijke beloning zijn we minder ver. De emancipatiekwestie is intussen verbreed naar het vraagstuk van inclusie en diversiteit, want er zijn nog steeds groepen – niet alleen vrouwen – die buitenspel staan of

Ilonka de Lange: ‘In de jaren tachtig werd op 8 maart Vrouwendag echt gevierd, met grote bijeenkomsten.’

die maatschappelijk achterblijven, ook in Gooise Meren.

Alle gesprekspartners zijn van mening dat voor inclusie in de politiek meer belangstelling en begrip bestaat bij vrouwen dan bij mannen, en meer bij links dan bij rechts georiënteerde partijen. Het is een gebied waar wat minder gemakkelijk gescoord kan

worden dan bijvoorbeeld bij woningbouw of verkeer. Dat leidt er toe dat de portefeuille sociaal domein door de mannen in het college gemakkelijk wordt overgelaten aan vrouwen, vaak vanuit een partij aan de linkerkant van het politieke spectrum. Ook wordt geconstateerd dat het er in overleggen en vergaderingen nog steeds anders (‘beter’) aan toegaat wanneer er vrouwen bij zijn dan wanneer de mannen onder elkaar zijn.

Met enige treurnis wordt de conclusie getrokken dat het in de gemeenteraad eigenlijk niet goed gaat met de emancipatie. Jonge vrouwen in de politiek haken nog meer dan jonge mannen af omdat ze het naast werk en gezin te druk hebben voor een politieke functie. Het aantal taken van de gemeenten is toegenomen en daarmee is het raadswerk een nevenfunctie die veel tijd kost. De verruwing van de omgangsvormen op de (a)sociale media naar politici doet ook geen goed aan de populariteit van het raadswerk.

Tot slot zeggen alle vier de (oud-)wethouders dat hun politieke carrière hun veel heeft gebracht en dat ze trots en dankbaar zijn dat ze dit werk konden en kunnen doen. Het was voor allen een intensieve periode met veel interessante dossiers, en vooral met veel interessante ontmoetingen met Bussumers uit alle rangen en standen.

**Het Bastion-hotel, bouwjaar 1992. Links
het parkeerterrein bij station Bussum-Zuid.
Rechts het stationsgebouwtje**

